Година II | Четвртак, 28. августа 1943. год. | Број 145.

ГЛАС ЈАДРА

Излази СРИЈЕДОМ и СУБОТОМ — Уредништво и администрација Његошева Бр. 1. — Рукописи се не враћају — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: мјесечно Lit. [illegible] — Б. једног броја Lit. [illegible]

PRAVA OPASNOST

Rat se otegao, uzimajući iz godine u godinu sve više paradoksalni izgled. Što je teško priznati iz pljeska prema bezbrojnim žrtvama koje je do danas pokosio.

Krivica za ovaj rat i odgovornost ne može se danas tražiti, a još manje precizirati, jer i jedna i druga strana imaju toliko i takva opravdanja da bi se vrlo teško moglo doći do zaključka; u svakom slučaju bio bi taj zaključak u ovom času neumjesan.

Utoliko je paradoksalniji izgled ovog rata ako se pomisli da se u pojedinim perspektivama njegovog rješenja lako mogu sagledati mogućnosti novih snažnih i okrutnih sodara, jer su još uvijek zasnovana na apstraktnim načelima daleklima od pravih potreba naroda i stvorena samo radi potreba malobrojnih pojedinaca i skupina. Dosavši *do takvog zaključka mogli bismo se skoro* upustiti u filozofiju o samoj činjenici rata, ali to nama nije svrha, te se ograničujemo na to da istaknemo kako je ovaj rat dobio sasvim drukčiji izgled nego što je ima u svom početku. Da se on bio nastavio sa istim kriterijem koji ga je izazvao, prisustvovali bismo danas neprotrebnom klanju, dok se ustvari taj izgled promijenio, te je rat od evropskog postao svjetski i prevođen u borbu kontinenata.

Neprijatelji prikazuje ovaj rat javnosti kao zajednički interes Engleske i Sjedinjenih Država da se obori fašizam (koji se već mijenja svuda, pa čak i nestaje u raznim državama kao žrtva nivelisanja koje donose ratni talasi) da bi, nakon toga, mogle riješiti sve međunarodne probleme u savršenoj harmoniji i interesu naroda koji su u pitanju.

Neprijatelji bi bito najbriži da su saveznici potpuno složni u pogledu potreba definitivnog mirotvornog i prijateljskog preuređaja svih međunarodnih pitanja poslije rata.

Ali, na svijetu činjenica, teško je vjerovati Anglosasima trijumfa, budući da je isuviše očigledno da Anglosasi teže za sasvim drugim ciljevima nego što je „sreća naroda", za ciljevima koji su u svakom slučaju potpuno suprotni evropskim interesima, i mi, koji živimo na ovom kontinentu, što je dao svijetu najsjajnije duhove i varnicu progresa, dokiegod ne damo suprotni dokaz, preistavljamo „Evropejce", povezane htjeli ne htjeli ne samo istorijskim nego možda još više materijalnim vezam", t. j. čvrsto povezanim potrebama.

Prisustvo Amerikanaca u Sjevernoj Africi otvorilo je oči mnogim kratkovidnima, među njima i samim Englezima.

Ali, da se razumijemo; mi ne tvrdimo da ova tvrenja i ovo rivalstvo u snazi, da ova vlše ili manje očigledno suprotne ambicije *mogu doves i danas do sukoba između saveznika*, bili bismo isuviše naivni da se zavaravamo ovakvom mogućnošću, koju uz svu njenu vjerovatnoću treba isključiti iz predviđanja kada svako tojimo, do gla u ratu! Konstatacija, koja nam mora poslužiti kao jedini vodič je ta, da Evropljani, nastavljajući svoje današnje držanje, reskiraju se poloćne kao glineni lonac između željeznih lonaca.

Prisustvo Amerikanaca u Sjevernoj Africi je samo svršetak jednog dugog pripremanog plana, na kojemu se radi već preko 20 godina. Politika ekonomskog prodiranja u Liberiju u svrhu osobodenja amerikanskog tržišta od francuske proizvodnje kaučuka i preuzimanja dominantnog položaja na južnoafričkim tržištima iz ruku Engleza; prisustvo sjevernoamerčkog kapitalizma u engleskoj, francuskoj i belgijskoj Africi, na atlantskim obalama, između jezera i Crvenog mora, na Gvineji i u Etiopiji prije nego što je ova bila osvojena od Italijana — sve to pretstavlja samo dokaz jednostavne očigledne imperijalističke stvarnosti. Amerika je već od 19.5. godine nudila novac, masine, organizatore i vještе tehničare kako državama drugog reda kao sto su n. pr. Portugal, Španija i Belgija, tako i velikim državama kojima je bio potreban kapital i drugi oblici pomoći, po svoj prilici je sve to bilo ponuđeno i francuskoj, koja se u jednom odredenim času našla u ozbiljnoj krizi kapitala i radne snage u svom kolonijalnom carstvu.

Isto takav značaj mora se u Africi pripisati ugovoru, zaključenom između Amerike i Abisinije (1942). Amerika teži da nasljedi od Britanskog carstva njegove posjede na crnom kontinentu, intervenišući u evropskom ratu, počevši je Razvel danas sa Afrikom, a kontinentom koji se mora smatrati dopunom Evrope, bez kojega bi Evropa ostala zarobljena u svojim granicama.

Ovih nekoliko riječi trebalo bi biti prema tome dovoljno da se sjeti da se iz ovakve preduslove preuređenje svih evropskih internacionalnih pitanja ne može ostvariti, bar ukoliko se pod evropskim preuređenjem ne shvata podređivanje svih naroda sjeveroameričkom gospodaru, tj. osude na vječno siromaštvo, na strahovitu moralnu, a prije svega materijalnu bijedu.

Ali koji je glavni uzrok ovog amerikanskog programa? Sada se to može sa najvećom otvorenošću izraziti: opadanje Evrope, ne isključujući ni Englesku.

Ako dobro razmislimo moramo dobiti utisak da je u Engleskoj popustio duh samozaštite.

Ovo bi bio početak rekonstrukcije Evrope, novog preuređaja, koji bi imao da zadovolji materijalne i moralne potrebe ljudi, koje bi Angloamerikanci htjeli da dovedu na put sloge i pomirenja!

Ali Evropa ne samo da je napadnuta izvana, nego je i u njoj odnos posijano sjeme nesloge da sve više slabi evropski organizam. Ovaj naročito bolni fenomen jasno se ispoljava ovde na Balkanu, gdje su vjekovne borbe između raznih stranaka stvorile povoljni teren za ovakvi razlogučki ukolju.

Dok se kontinenti organizuju i sjiom otimaju sredstva za život, potreban narodima, mi Evropeći đajemo ludački primjer sušnih gradanskih borbi. Ondi se iz vida vel. ki cilj. Pravo blagostanje svih naroda posije rata, da bi se trošio za prikazama koje stvara neprijatelj, ili za privođenja rodenim iz mržnje sljedbenika lažnih istočnih ideologija, koji se mogu smatrati bilo fanatcima bilo ljudima „koji nemaju šta da izgube". Uprav je tako, nemaju šta da izgube: ni moralna ni materijalna bogatstva, ni porodica, ni ljubav, ni kuću, ni profesiju.

Trenutak je tragičan: ili ćemo svi naći minimum solidarnosti, ili ćemo biti zatvijek izgubljeni. A ako bi se to dogodilo, ako se dogodi da zdrava evropska snaga mišlju podieci, koliko ce nakadno kolanja biti, i kakve će strašne posljedice to imati! Naše i vaše zemlje okupane u bratskoj krvi protivnog od okrutnih bolješevika; naša bogatstva opljačkana od pobjednika (ne treba misliti da bi pobjedioci bili miloserdni, niti da bi priznali požrtvovnost malih naroda koji su ih na bilo koji način pomagali); vječna osuda na vječnu bijedu.

Pobjednici ne bi imali vremena da misle na male i na pobijedene. Ambicije, koje se sada prikrivaju, došle bi do izražaja sa neočuvenom žestinom, i mi bismo bili nemoćni posmatrači, p novo gurnuti strasitvenim bijesom u more krvi.

Ujedinimo se dok još nije predockan. Pogledajmo pogleđe naprijed, naprijed, za naše spasenje, za spasenje naše zemlje i *našeg potomstva.*

G. B.

Бласки и Средњи Истон остају у истој опозицији према инвазорима

У арапским вежњама расту потешкоће на дана у дан. У Ирану реквизиције житарица од стране власти наилазе на све жешћи отпор. Одреди жандармерије су заратили побуњени, те се против особа, које се не одазивају мобилисању, отвара ватра. Ступа на најутежнији начин. У Либиу су пропали сви напори да се створи један јединствени изборни блок разних вјероисповјести. Муслиманске блок је инсјавио да не намјерава да се одрекне своје независности и идеала да споји све Арабљане Средњег Истока.

Потврђује се да бољшевичка пропаганда на Средњем Истоку повећана на дана у дан. Извјештаји, то да су Енглеи и Американци присмелени да том процесу пенетрације совјетских идеја међу изродним масама присуствују скрштених руку. Пропаганду врше разни совјетски емисари, који настају да за себе придобију омладину, оснивајући такозване „Културне кружоке" и ширећи равне публикације, у којима се прославља бољшевизам. Бољшевички приредби експерти помажу да се утре будућа и за будућу совјетску приредну експанзију.

Шеф ове сиријске владе Шиан Кеатли изјавио је да се политика његове владе темељи на остварењу независности и слободе Сирије. Он је рекао да ће његова влада свакако учврстити односе између Сирије и других арапских земаља.

Египатска влада повлачи у владу Саудијске Арабије да учествује на конференцији, која ће се поново састати да расправља о проблему Арапске уније.

Међународни правни положај алжирског комитета

У вашингтонским круговима нема се о природи мјера које ће разне владе дати о односима са Француским комитетом у Алжиру. Оно што је речено у Кебеку тумачи се у алжирским круговима као потврда да се свакој земљи остављају слободне руке у погледу области и држава на територији, будући да се *у пуној погодби Пенјејском мирју.* Ова бомба је имала најтрагичнији учинак, те је разрушила велики дио археолошког материјала, ако изузмемо да се кулини рада проучавала археолози из цијелога свијета. Непријатељ, који је намјерио гађајо ову бому, варварски је погодио читаве отиске жртава еутиције Вевуба и други драгоцјени материјал.

АНГЛОСАСИ НЕ ВЈЕРУЈУ У ЛАКУ ПОБЈЕДУ

ЗАЈЕДНИЧКА ИЗЈАВА РУЗВЕЛТА И ЧЕРЧИЛА — ПОСЛЕ КВЕБЕЧКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ —

Завршила се конференција у Кебеку. Састаде се на овајштјенс навора да су именовани виногорској заповједницимиоборјних офанзива на истоку против Европе. Резултат је успјело да задрже генерала Ајзенхајера на положају апсолутне надмоћности над Енглезима у погледу јужног сектора. Иако Енглез је жаодно прихвати плану комаду над сјеверозападним сектором Европе. Ради умјерења англосаских новинарских кругова због наглог повлачења Литвиновa на Вашингтона шире се гласови да ће ове офанзиве дати Стаљин-најјевђу заодновалитну. Саопштења се такође да су разговори, које је Черчил водио са Рузвелтом, биле апсолутно воље природе. У америчким круговима сматра се да је Русија и поред њеног отсуства у Кебеку успјело да матјерише тако вјешто да је на конференцији доминирала.

На крају кебечке конференције објављена је заједничка изјава Черчила и Рузвелта, у којој се истиче да је проучено цијело свјетско рагаите на сајетну задовољавајућих дјеља до чиста. Оно је дошло високо посљедње заседања у Вашингтону. Приказане су потребе одлуке за сваку акцију копнених, поморских и ваздухопловна. сила двају нација. Обавјрм на то да се акција насјаити на разним тачкама свијета неопходно је потребно да се одјиј јединство циљева. Истакавши да ће бити потребне ноке конференције, изјава вели да би борачки трупама било штетно да се објаве доношене одлуке; зне ће се показати током акција. Изјава иако саопштава да је на конференцији испрабано и о рату против Јапана и пружању помоћи Кини. Рузвелт и Черчил су одобрили планове које су им предочили шефови генералштабова. Постигнута је такође слога о политичким питањима која стоје у вези са војним операцијама. Прије свршетка *године одржаће се још једна конференција.* Изјава се позурила истакнути да ће се, чим то Русији буде хтјела, одржати трећо заседање. Изјава објављује надјаа да се проучало питање Француског ослободилачког комитета, не водећи ниак кака е одлука донешена. Одмах наком објављивања комунике задржали су се Рузвелт и Черчил са новинарима. Черчил је изјавио да је потпуно природно што су а тој конференцији, која је расправала о плановима пријечког рата, учествовале само оне земље које су варијеке против Јапана. Онда је уаео ријеч Рузвелт ије у упоредно Уједиње нације да е морају очекивати огорчене борбе. Предсједник није сакрио своју забринутост за унутрашњи фронт. Он је истакао да чекајући борбе каћтрјева потпуну побједу становништва, те је вариио твр. ио да је главни циљ англосаских државних поглавара да доврше рат у што кратјем времену.

Новинари окупљени у Кебеку сазнали су на Рузвелтове и Черчилове изјаве на конференцији штампе утисак да су савезнички офанзивни планови против Јапана проучени, предвиђени и прихваћени до најситнијих појединости, док су се европски проблеми проучили само поврјшно у оквиру скопатина трајне конференције. Овај пут новинарима није било допуштено постављати питања.

Рузвелт је пошао у Отаву, гдје је одржао говор пред члановима канадског парламента. Он је истакао да сви оно што се догађа у прекоморским крајевима има утицаја на Сједињене Државе. Стога Америка не може да се острани од онога што се тамо догађа. Рузвелт је рекао да су још прије годину дана војници Американи тражили да се повуку снаге са других фронтова, како би се спријечила опасност од јапанске инвазије. Оно ипак није било учињено, а Сједињене Државе су одржале своје објавеје на свим другим фронтовима. Из Отаве вратио се Рузвелт у Сједињене Државе.

РАЗНИ КОМЕНТАРИ

Њемачки:

Коментјући објављи до сада шњи кебечке конференције — више војних сарадника ДНБ-а — жели сиворјаки ушкоа да у изјеђу Енглеске и Сједињених Држава постојећи дијелови сјиорјаја о свим важним питањима, или иако да се ове конференције шаље врше помоћи неком кратко времену сводеће обично одлуке на мјст рјешени сви проблеми.

Швајцарски:

У вези са „ивалом", завршеним у кебечкој конференцији. Швајцарски дјелови из Лондона истакнуо да у вези с Европом Русија сматра сиивјеја у овој земљи на кебечкој конференцији, иако је штајко вјеровати да се мјеста и вјеровала да ће ваздухопловна подјелиоци искористивана послјовних ратова у Средњем Истоку.

Турски:

Радио Москва тврди у вези с кебечком конференцијом да Енглеска чекајући на ову инвазиј одговара штетна стјеа у свијету одјеле, а на то да се у Европи Немачка не одлучује да ће и овјеровје на Средњем Истоку, и мишљи да ће у вјеровје на кебечку конференцију не постојати ништа ново.

Мађарски:

Читајући штампа шиоту да је кебечка конференција свој рад у знак сјајних резултата, а да се у Европи Немачка не одлучује да ће и овјеровје на Средњем Истоку, и мишљи да ће у вјеровје на кебечку конференцију не постојати ништа ново.

Планови и операције на Далеком Истоку

Бомбардовање Чунгкинга

Неуспјели покушај американ ског напада на Хонгконг

У Вашингтону објављено информација о ратним операцијама у Кини. Ту се каже: [illegible] Чунгкинг [illegible] Хонгконг [illegible] Пацифику, са Новом Гвинејом и Соломонским острвима [illegible] Бомбардовање Чунгкинга [illegible] Бомбардовање Чунгкинга [illegible] Пацифику, са Новом Гвинејом и Соломонским острвима

Демократија у унутрашњој употреби

[illegible] не постиже испуњавања, новчане су се практично давали неке врсније концесије [illegible]

[illegible] Ти [illegible] у чиновнике [illegible] Ниједна [illegible] Ниједна [illegible] Ниједна

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Декретом Њ. Е. Гувернера

а) Постављени су

на Цетињу:

Вујадин П Митар, за поштанског чиновника по IX Дирекцији Гувернерства; Драшко Ђорђе, за чиновника рефферента за жељезнице при VIII Дирекцији Гувернерства.

у Колашину:

Влаховић Н. Новко, за наставницу дванаестичарка дјевојчарка при женској занатској школи; Лазаревић С. Бојко, за судског приправника при среском суду.

б) Потврђен у служби

у Андријевици:

Вујадић Б Никола, учитељ основне школе у Кон сима, на неодређено вријеме.

в) Отпуштене се декрет

о премјештају Милошевић Даринке, контролора поште на Цетињу.

г) Премјештени

на Цетињу:

Беговић М. Станко, служитељ среског начелства на Цетињу, у Уред за контролу мјера.

у Пљевљима:

Ненадовић Р. Драгоја, чиновник поште у Сјеници.

у Подгорици:

Вадим Мокијевски С. Зубак, на служби при окружном суду у Беранама, у Окружни суд.

д) Уважена је оставка

на Цетињу:

Лекић М. Иван, аванчиник дивизијског при Централној благајни Гувернерства.

у Бару:

Лажић Л Андрија, служитељ Пореске управе.

ђ) Отпуштени су

на Цетињу:

Мартиновић М. Радован, чиновник Митрополије.

у Будви:

Лубарда П Јован, служитељ Царинарнице.

у Подгорици:

Касалица С. Јоксим, аванчиник жељезничке станице.

у Беранама:

Бековић М. Саво, чувар телеграфско-телефонске линије поште.

у Бијелом Пољу:

Палевић М. Милорад, чиновник поште.

е) Пенсионисани су сљедећи бивши службеници у војсци и жандармерији бивше југословенске државе:

1) Официри:

Ђурашковић Божо, судски потпоручник; Пајовић П. Јанко, пјешадијски мајор; Пејовић П Блажо, артиљериски потпоручник; Јошић А. Бранко, пјешадијски капетан I класе.

2) Подофицири:

Јаблан И. Марко, пјешадијски наредник I класе; Ранчевић К. Станиша, водник III класе, музичар војне музике; Павлићевић Л. Божо, војни музичар I класе; Ивановић Ј. Љубомир, водник III класе музике; Планинац И. Илија, водник I класе музике; Шаиновић Ј. Душан, војнички наредник водник III класе; Јанушевић В. Тодор, артиљериски наредник водник III класе; Мирковић М. Обрен, пјешадијски наредник водник III класе; Андрић Веселин, пјешадијски наредник водник III класе.

ШКОЛСКИ ЖИВОТ

Државна реална гимназија у Подгорици

У току школске 1942/43 године тешко је у овој гимназији школски рад потпуно нормално и без икаквих сметња.

У почетку школске године уписано је у свих 8 разреда са 24 одјељења, у више разреде: 600 ученика и 248 ученица, свега 842 бака; у више разреде: 372 ученика и 105 ученица, свега 477 бака. Укупно је уписано: 972 ученика и 347 ученица, свега 1.319 бака. На крају школске године остало је и оцијењено: 922 ученика и 339 ученица, укупно 1.261 бак.

У школи је било запослено 37 наставника. Недостају професори стручњаци за њемачки, матем.тику, латински и вјештине (цртање и пјевање).

Послије завршених предавања, т.ј. од 15 јуна па до 15 јула одржани су у школи они испити који нијесу могли ниже течајни, приватни и пријемни испити.

За течајне испите Испитни одбор био је овако састављен: Миклавић Изидор, професор и школски аташе, као предсједник, Пешић Буро, директор, као претсједник, и Поповић Блажо, професор, Јовановић Димитрије, професор, Момчиловић Иван, суплент, Радуловић Марија, суплент и Радовић Данило, суплент, као чланови.

За ниже течајне испит који је одржан у времену од 25 до 30 јуна, јавило се 154 кандидата од којих 101 ук ник и 53 ученице.

Положили су ниже течајни испит они кандидати:

Анић Ј. Лепосава, Бесојевић З. Надежда, Бојовић Г Олга, Божовић Б. Стана (особобјева), Брајовић П. Васијка (особобјева), Брајовић Ј. Олга (особобјева), Бурић Б. Ивана, Вујошевић М. Ђ ка, Вуковић М. Анка, Вуковић Р. Марија (особобјева), Вуксановић К. Лесанка, Вукчевић В. Бранислава (особобјева), Вујовић (особобјева), Вучевић А. Наталија (особобјева), Г ујић Б. Илинка, Дабиновић Љ. Станка, Ђуровић М. Вранка, Ивановић Ј. Ивана, Ивановић М. Ивана, Јовановић Ј. Драгана, Јовићевић М. Вера (особобјева), Лаковић Ј. Ивана (особобјева), Марковић С. Душка (особобјева), Маљевић С. Јованка (особобјева), Милићевић М. Мирка (особобјева), Милићевић М. Бојана (особобјева), Милутиновић И. Надежда (особобјева), Мишковић В. Весјелина (особобјева), Петровић С. Марија (особобјева), Поповић М. Марија, Радевић М. Васијка (особобјева), Радовић Б. Босјана, Радуловић Б. Данка, Радуловић Р. Јелена (особобјева), Радуловић М. Ковиљка (особобјева), Радуловић Н. Радмила, Стојковић А. Вера (особобјева), Стојковић М. Милена, Стојковић М. Никјка (особобјева), Шаковић Р. Надежда, Вујс Вјера — приватни, Бакић Б. Доротија, Бојовић Б. Душка, приватни, Б. Мирјана, Бранковић В. Радка, Вранић Н. Фадила, Вукићевић Б. Мирјана, Вуковић Р. Весјелина, Вукићевић Б. Бранка, Гвоз ковић И. Божидар, Дмитровић П. Ђорђе, Драговић А. Александар, Драгићевић Т. Никола, Златичанин Ј. Рајко, Ивановић Б. Хасан, Лаковић П. Милован, Лутковић М. Мирко, Љубишевић Б. Јакоб, Мићић К. Дарко (особобјева), Мићић П. Ивица, Мирковић М. Ђорђе, Пејовић Ј. Душан, Пејовић М. Недељко, Поповић Р. Жарко, Радуловић П. Благоје, Радуловић М. Вјекослав, Радовић Д. Јован, Ранковић М. Живојин, Стојановић Д. Милорад (особобјева), Стојановић Т. Ђорђе (особобјева), Тешић Ј. Ђорђе, Тиодосијевић М. Рајко (особобјева), Хаџић Р. С Душан, Чојовић Б. Милорад, Шпаровић В. Бранислав, Ђ. Жарко В. Саво, Божовић Р. Ивица, Братица Г. Бранко, Вујанов Х. П. Ангелија, Вуковић Н. Лука (особобјева), Вукићевић К. Борислав, Ђ. Жанка М. Вјекослав, Ђ. Драгомир, Ђ. Бранко, Ивановић М. Милорад, Вукчевић Б. Ристо (особобјева), Вукчевић М. Урош, Вуловић Ј. Радуле (особобјева), Гавратовић Ј. Ђорђе (особобјева), Гојковић С. Радомка (особобјева), Ђурковић Б. Владимир, Ивановић М. Никола, Клисић Р. Никола, Клисић Х. Александар, Марковић П. Мирко, Малићевић Б. Атанасије, Мишуровић С. Алекса, Панићевић Ј. Ђорђе, Пејовић Ј. Ђорђе, Петровић В. Растислав, Поповић П. Вјекослав, Поповић С. Радомир, Радовић Ј. Жарко, Радовић М. Борислав, Радуловић Б. Радуловић Б. Ђорђе (особобјева), Ранчићевић Б. Бранко, Тешић В. Веселин, Тиодосијевић В. Милован, Шаиновић Ј. Никола (од Бобе), Шарановић С. Никола, Ранковић Т. Ведко — приватни, Тешковић Ј. Мирјана — приватни, Мојићевић Б. Чедомир — приватни.

За Виши течајни испит који је одржан у времену од 1 до 12 јуна, јавило се је 75 кандидата, од којих 62 ученика и 13 ученица.

Виши течајни испит су положили они кандидати:

Вујовић Д. Данка — Сјаница, тежака; Бојовић Стоја — Јошка, тежака; Бошњак Вукашин — Гарабоја — Сјаница, (особобјева); Вујадин Ђ. Ивана, кановодиоца, (особобјева); Велимировић Петар-Марко, пензионер; Вукићевић Анка — Лазаревић, пензионерка; Вукићевић Јанко — Лазаревић, тежака; Вукићевић Никола — Лука, конобар, чиновник; Вучевић Олга — Душана адвоката; Дарковић Б. Жидар — † Нета, трговца Ковиљ, заузда; Дрекуш Борјанка - Матија, пензионера; Турашевић Милена — Марија, трговца; Исаковић М. Данило — Јована, пензионера; Калезић Зарије — Саша, тежака; Кисић В. Милка — Милована тежака; Лекић Бојана — Марије, пензионера; Ловчанин Б. Рајо — Јована, трг. (особобјева); Дрчић Радосава — Ивана, занатлија; Малинковић Б. Гавро — † Ђорђе, земљоделац; Мартиновић Ксенија — Андрија, пензионера (особобјева); Мојићевић Б. Ивана Бисерка — † Матрда, бив. чиновника; Момчило — Стевана, трговца (особобјева); Пејовић Бајко — Радоје, радника; Пејовић Настасија — Косте, инвалида; Пераћић Бранка — Зарије, учитеља; Поповић Леносава — Ниша, трговца; Радуловић Рајко — Матра, тежака; Сеферовић Стевр — Јована, трговца; Стојановић Крсто — Пера, мајстораја; Тиодоровић Лесанка — Мила, сл. чиновника; Шћепановић Божо — — Фадила, пензионера; Шовић Наша — Радоје, свештеника (особобјева); Бојовић Б. Коча — Бура, службеника (особобјева); Бојовић Милија — † Крсте, бив. учитеља; Булатовић Милош — Марка, тежака; Вукићевић Мило — Тодора, пензионера (особобјева); Драшковић Слободан — Никола, школ. над. (особобјева); Ђурковић Радивоје — Јована, тежака; Ђуровић Мирјана — Марка, тежака; Јанић В. Дмитрије — Јака, трговца (особобјева); Мартиновић Слободан — Благоје, пензионера; Матић Милорад — Ковачевића, бив. пензионера; Матић Милан; Обрен — † Рајка, пензионера; Мојовић Милош — Петра, тежака; Малутиновић Милија — Милутина, тежака; Ј. вић Светислав — Јована, трговца; Петровић Матрјана; Петар — † Зарије, пензионера; Мојовић В. Станко — † Риста б.тежака; Мишић Ј. Брана Лаз — Василија, трговца; Пејовић В. Бисјана — Тодора, трговца (особобјева); Поповић Б. Жарко — † Радоја, б. пензионера; Поповић Весјелин — Рајка, опшинског чиновника; Рашовић Бранко — Зарије, пензионера; Тупоња Борислав — Благоја, трговца (особобјева); Чојовић Мирјана — Милајка, пензионера; Шаиновић Милан — † Павла, б. чиновника (особобјева); Шћепановић Ђорђе — Мојсија, пензионера; Ђурковић Батрић — Крсте, тежака (прив. ученик); Ђуровић Милош — Тодора трговца (прив. ученик).

Гимназија у Подгорици је наша највећа гимназија по броју ученика.

И ова школа се и она друге наше средње школе е, бију од болести, болне рећи од болешчина, па према наставницима на штету школе и наставе. Због те болешчисте с којом треба јединствено престати, ми ћемо у ниједном броју ученичког часописа, ранијем на историје, који предају чак и у старијим разредима све могуће друге предмете САМО НЕ своје струке. Вјерујемо да ће се у наредној школској години ова ненормалност отклонити, водећи рачуна и о оправданим жељама и потребама старијих наставника и њих с породицама, те тако надоваљати обе стране, да школа имајући свакиј предмет све сваке струке наставнике, а да наставници предају предмете своје струке. Тек тако ће школа бити постигнути и најбољи успјех и примјерен ред и дисциплина.

М.

Читајте и ширите „ГЛАС ЦРНОГОРЦА"

МАЛИ ОГЛАСИ

Моја жена ЈОВЕ рођена Марићевић одбјегла је од мене и жена свакијему, па и дјецу, па и мене, па чак и низ ла ауторитет мушкарца. Овим јављам јавност, до од данас не одговарам за разне које буде ученика моје жене бјешка.

Позивао сам је неколико пута, да дође код мене, а послиједњи пут путем закона преко општине рјешене заказано под бро! 678 од 3 јула 1943 године, пошто је је сасвијетено овим путем иије се јавила своме мужу, него се данас пеетаје бити моја жена на моме имјењи и тај се овај објављује.

С поштовањем

ИЛИЈА Јоксе ДОПИЧИЋ

земљоделац из Доупића

3—3 општина ријечке среза нетањског

Своју лажну легитимацију бр. 31/5 издату ми од стране Градског поглаварства на Цетињу изгубио сам, те је овим путем оглашавам за неважећу.

3-3 Кирило Гачевић

Моје овлашћење издато од стране начелника среза Бијело К. ренског за сабирање фијеката пекарске радје у Будви стављам правна изгубио сам, па га оглашавам за неважеће.

ДУШАН МИЛИЋ

2—3 пекар из Петоља

Изгубио сам личну легитимацију бр. 2073 издату ми од стране општине беранске, те је овим оглашавам за неважећу.

БАХТО КАСУМОВИЋ — радник

2—3 Беране

Своју личну легитимацију бр.146 од 30/VIII-1942 године изгубио сам, те је овим путем оглашавам за неважећу.

НИКО Ф ЛУКШИЋ

2—3 Боја — Сутоморе

Своју легитимацију бр. 288 од 20/XI-1942 год. изгубио сам, те је овим оглашавам за неважећу.

КУРТОВИЋ М. ИВО

2—3 Сутоморе

Моје сведочанство о пријеђеном испиту, које ми је издала штетеска гимназија 1937/38 школске године, остало ми је на филозофском факултету. Сматрајте те да ово путем оглашавам за неважеће.

2—3 ВЈЕРА РАДИЋЕВИЋ

Своје годишње сведочанство бр. 29 од 6 сепјемјеа VII 1942 године изгубио сам, те је овим оглашавам за неважеће.

3—3 КРУШИЋ Б. МИЛОШ

Изгубио сам своју личну легитимацију бр. 4595, издату ми од стране градског поглаварства у Подгорици, те је овим оглашавам за неважећу.

3—3 МАШЕ ВУКМИРОВИЋ

Подгорица

Изгубио сам, своју личну легитимацију бр. 6409, те је овим оглашавам за неважећу.

3—3 ИЛИЈА ЂОКОВИЋ

Улица Лапе бр 45 — Подгорица

Своју легитимацију бр. 1031 издату ми од стране Градског поглаварства на Цетињу изгубио сам, те је оглашавам за неважећу.

ПАВИЋЕВИЋ Ф. ИКОНИЦА

3—3 Бешћина 19 — Подгорица

Своју личну легитимацију бр. 4257 издату ми од стране Градског поглаварства на Цетињу изгубио сам, те је оглашавам за неважећу.

ВЕЉКО ПОПОВИЋ

3—3 Цетиње

Своју личну легитимацију, издату ми од стране општине паштровске Св. Стевана, под бро 204 41 изгубио сам, те је овим оглашавам за неважећу.

ТОДОРЕ МИТРОВИЋ

1—3 Прахо — Св. Стефан

Изгубио сам своју личну легитимацију, издату ми од стране Градског поглаварства у Подгорици под бро! 4790, те исту оглашавам за неважећу.

РАДОВИЋ МИЛОВАН

1—3 Доњи Вељ ки 27 — II Подгорица

Своју личну легитимацију бр. 10 серија „М" издату ми од стране градског поглаварства овдје сам, те је овим оглашавам за неважећу.

ЖИВКОВИЋ САВА ПЕРО

1—3 сина Боковића — Цетиње

ПОДЛИСТАК

Горе, доље по пијаци

Подгорица, августа

Ратно вријеме, ратна трговина. Експрес, брзо, па руке у руку, само са лакоћом, што више заарадити и мирно врћати нову призиву. Одбан, одбан, нису планови, стварају се погодбе, послови, везе, промет, зараде. Све је настало у лету, трк м, лудом брзином, без отезања, без задржавања.

— Ина робе, нема робе? — пита један.

— Доби, браћо, амо, одмах ћемо се погодити.

— Знам, ани, овај... — некако сумњиво отеже муштерија.

— Ништа не брини. Само, овај, у повјерењу, разумеје се... Ти знаш: ово само тебе чиним, иначе...

— Али, заборг...

Стигао кај чи роба. Један, два, три, неколико.

Нови кућци и нови трговци.

Равнилиро је, све је отишло у трговину, све се подало тоне. Трговце се роди, пиљем, тканинама, монополисним артиклима, „шавјарјима", трговце се чашћу и обраћом, дев ма в повјанством, привилегијама и „вилосрбем". На пијаци се ради артикли равилчто котиврају. Тек се појави једна роба и одмо поврце сте неке нове м ј терије, „трговци у маломе", детаилисти, продавци, посредници и, бу дги Бог с нама ко још, ко муе на сврдлоњу интересу.

— Дошао вермут чује се шапат у трговачким круговима.

— Е, и пошто га даје?

— Море, дако ћемо... Знаш, знаш, овај, рачун, знаш и сам, удесићемо, ево максимирање... Знаш и сам, ус'ало...

— Да, да — клима главом поен муштерија, исто тако попов трговцу.

Они се већ равумају. А како и не би: бићеј добре зараде и за једног и за доугог.

Природно је да у таквој „летећој" трговини ма читав један кадар све самих посредника. Са мало новца, са више умјешности, они се ту набу. Процјенат, процјенат, процјенат — то им је хљеб. Ту бете сретни све мстуће бивше професије ораних трговца (бивших трговачких агената и келнера, до оних који у своје (го ће рећи предратно) вријеме нијесу имали никакве, ама баш никакве везе са трговином, до политичких чиновника, студената, а има понегде и поједини поп, а понајчешће нека „шиц" дама. Шта да се ради — треба да се живи Посредовати, значи учествовати у заради. А то, богами, мами врло развражене гурмане. И на крају: ратне потешкоће су их намјерле.

Цена бераз

— Јао, господине, ај, читаву недељу дана тражам макар литар уљанице.

— О, драги мој, то је данас теже добити него љубавно писмо од какве деве с оне стране Океана — почиње свој приму дебелијетна посредник. Замислите само, монополисан артикал, до извозе, „пресјечен", то изјавиде онета. Не, не, не вјерујем да ће се наћи.

— Али, вјерујте, нема маста и, правио да вам кажем, сва је ова што и ја жена спрема, уделена су на вијтину. А сад мора само да једем...

— Е, знате почиње сада мало тишина повјерљивим гласом, као да се неко та сјетио, надмитних обрва, главом посредник — вијајући на једном мјесту... Само, овај, чујеш...

— Али, молим вас, ко шкогод хоће...

— Добро, добро, што буде могао ниже, то ће ва вас. Ја у томе не тражим ништа. То чиним само за пријатељства... А, рекосте, треба ви два литра, зар не?

— Да, сад би могао и само један.

— Добро, добро. Колико ина бише ва вас.

И оде трљајући руке. Добар, уносан посао ово посрдоване. Поготову кад се ради „испод ствге" и — у „пријатељском" повјерењу

А потрошачи...

А потрошачи, стјели на х ј ли, навикли већ дуге године да масно плаћају врло поске залоге, стежу кашиа и... И тр г�цијета, Боже драги, милина је погледати!... Вики

На подгоричкој плажи

Подгорица, августа

Топло поподне Сунце као да се спустило на најдближе брдо па сјутке врућоласто жари и нагони уморне гађане да се мало расхладе у рјечи. Сви се спустили на обали и расађенени, у кубанској костиму, гутају хладнило топле сувчиве вране. Вода и сунце, сунце и вода.

— Погледај ону тамо. Гаје је само набавила ова) дивни костим?

— Навини, колега, добила га је на поклон.

— Охо, ала онај скаче као буре, не буди примијећено

Скупите мало ноге да прођемо.

— Жалим, али ово нема желеничке друте. Ово је Црна Гора.

— Тако теку испрекидани разговори

Мало, мало, па се бубну у воду. Мало, мало, па опет исторе своје облике са сунцу. Прође минути, часови... Пре крађује се вријеме, ванбија досада.

Ено, на једном мјесту расправљају о тав. „социјалној филозофији"; на другом причају већ вистинарне вицеве... На трећ рјеку отиче вода, сијеју се таласи, а на обали жагор, смијех, весеоје, опет жагор, опет смијех, до краја... Нека дама маже помадом свој ј ве пушкасто лице.

„Из Морачке скобаљ ачке..."

Тамо на истоку остала је вајајућа Подгорица у јари и загрејан асфалт. Једна група дјечака причајући гјеве: „Из Морачке скобаљ скаче..." или штогод друго. Бубурају се тр че, опет скачу и пјевају...

А жвот тече доље...

— Заиста, заиста само опет најсрећнији. Као да ниј ви! — почиње неки заговорник интелектуајаи.

Младост — сладост, старост ... Ах, мани, молим те, кад ме пошујете доле биће ако мијешјем лимун...

— Ха, ха, хаа чује се на обличе гомиле.

Завеса се спушта.

Сунце већ почиње да се завлачи иза далеких брда. Крије се у далини као опасан ваводнк, увеpан рјеки нас да ће опет сутра доћи.

Сви „гађа" већ пјевајући да остане рјеку. У пиљама, лаким капутима, с ј ш ајрима и жакетима, чешљају се, удешавају... Као послије представе... Завјеса је спуштена. Следећа представа програм на истој позорници сутра тачно послије подне. Моле се посјетиоци да неповјетано дођу. Костими од Етиноог до Бенетрових вуних тапета.

Довиђ ња, даме и господо, сутра послије ручка! Вики

СПОРТ

Службено број 7

Дана 18 и 21 августа т.г. на сједницама Управног, Пословног и Судијског одбора донесена су сљедећа рјешења Управног одбора:

1) Будући да су поједини чланови Управе и Управног одбора отсутни из Цетиња, то је из сједници од 18 августа т.г. извршена дјелимична измјена фикције поједиих чланова, о чему су вантретнаи пјеми функционери, као и свим клубови на територији Заједнице, већ обавијештени посебним актом

Овом изменом досадашњи секретар г. Божић изабран је једногласно за Претсједника.

2) Послиједњи пут нарђује се клубовима да исплате дужну преплату на „Глас Црногорца", у колико то досада нијесу учинили.

3) Позива се „Бањић" Подгорица, да достави фотографије за играче и лит. 270 за таксу читања. Такође и приказ зауку чланарину и уписнину од лит. 150 за 1943. годину.

4) Позивају се и они остали клубови да исплате чланарину и уписнину за 1943 годину у износу од 150 лит.

5) Нарђује се Пословном одбору да изради „Просторјарије" за утакмице пехара гос. Станишића.

6) Позива се „Слога" Данилов Град да достави списак играча и за сваког играча 2 фотографије и по 10 лира у готову, како би се провела њихова верификација. У противном клуб ће бити одбијен од такмичења покалних утакмица.

7) Моли се Судијски одбор, да одреди судије за сљедеће утакмице.

8) Позивају се „Борац" Бијело Поље, Пријепоље и Бр. да доставе тражене податке заједно са чланарином и уписнином, како би се могли такмичарско узести у поједиио такмичење. Позаци се доводе у вериификацију играча.

9) Сва дата нарђења и тражене имају бити извршена најдаље до 2. септембра т.г. У противном случају неизвршоци ће бити искључени на позивног такмичења.

Предложиће се предате Гувернерству ради одобрења, те уколико уђеди какве промјена накнадно ће се објавити.

11) За одиграване утакмице у Подгорици сљедећи трошкови:

а) дамаћин плаћа гостујућем клубу за 13 особа путах, вечеру и спавање. Ово поиход са утакмице припада домаћину. Од бруто прихода са утакмице узиме се или обрачунати проценат 10% и достави Заједници. Новац се ова предавати судији, у колико за то не буде друго лице именовано;

б) Исти припада на име такође за сваку утакмицу, коју води ван сједишта своога боравка по лит. 100 — Од овог износа има доставити заједно са извјештајем Заједници 30 — лира.

Поред ових припада: за сваких започетих 12 сати на име дневнице 100— и на име трошкова превоза цијена концесионираних возила.

Судија кои води утакмицу у мјесту стаиовања тог клуба у износу од лит. 100 — послати Заједници 30 — лира. Никакав други хонорар му не припада.

Судија има за сваку утакмицу са терена бројајено извјештити Заједницу о резултатима прошах ових бројајена пада на домаћина.

12) У такмичењу не може учествовати ниједан клуб са играчем без легитимационог. Легитимације ће се испоставити на пријеме са порјетом. Ко се порјетом изгубиће утакмицу са пар-форфе (3:0).

13) Неизвршене датих упутства биће важијено исиа чеме на такмичења.

Пословни одбор:

1) За почетне утакмице доко е се сљедеће пропозиције:

5 септембр. I „Бањић" „Слога" у Подгорици. II „Об ди" „Четиње" у Никшићу.

12 септембра: I „Објединк" „Бањић" у Подгорици, II „Објединк" „Четиње" у Цетињу.

19. септембра „Објединк" „Четиње" у Подгорици, II „Објединк" „Слога" у Даниловом Граду.

26 септембра „Слога" „Четиње" у Данилову Граду II „Објединк" „Бањић" у Никшићу.

3 октобра I „Слога" „Бањић" у Данилову Граду II „Четиње" „Објединк" у Цетињу.

10 октобр. I „Четиње" „Бањић" у Цетињу. II „Објединк" „Слога" у Никшићу.

2) Утакмице се играју по двоком Б систему".

Судијски одбор

1) На тражене Управног одбора, Судијски одбор је извршио делегирање судија за претстојеће утакмице, о чему су све заинтересоване личности и клубови већ извијештени.

2) Клубови могу, користећи Правилник бив. Југ ног савеза, да сагласно траже делегирање судија за њихову утакмицу, о чему Заједници мора бити поднесена молба најмање 5 дана прије утакмице. Уколиг краткоће времена скраћен је рок од 7 на 5 дана II помоћне 2 да никада молба неће бити узета у поступак ако би се за утакмицу тражило лице које неће бити саквени судија, или, пак, приајавлен и пријављен као судски кандидат.

Бр. 26 43. Цетиње, 23 августа 1943 г.

Предсједник Судијског одбора за Црну Гору

AD CETERUM CENSEO

„Однеше му јако знаке у ходнику,
Чекаш му образа за ни тебе“.

Ма много стенографа у свијету. Ма и оних који су по неки редак покушали Црну Гору и Црногорце, али ваљда нијесу, или, можда, нијесу имали сретну ... Б. В. који је посјетио по окупацији ... и у исто вријеме, не ... ни ... ни ... ни